

# VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC ĐẠI HỌC ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH MỚI

THE ROLE OF HIGHER EDUCATION IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT  
IN HO CHI MINH CITY IN THE NEW CONTEXT

NGUYỄN MINH TRÍ<sup>(\*)</sup> và MAI THỊ HỒNG HÀ<sup>(\*\*)</sup>

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p>Ngày nhận bài: 28-8-2025 Ngày biên tập xong: 22-11-2025 Ngày duyệt đăng: 30-11-2025 Mã số: TCKH54-20-2025 ISSN: 2525 – 2429</p> <p><b>Từ khóa:</b> vai trò; giáo dục đại học; phát triển nguồn nhân lực; Thành phố Hồ Chí Minh; bối cảnh mới.</p> <p><b>Key words:</b> role; higher education; human resource development; Ho Chi Minh City; new context.</p>	<p>Thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm kinh tế, văn hóa, khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, giữ vai trò chính trị quan trọng và là đầu mối giao lưu quốc tế năng động. Qua gần bốn thập niên đổi mới, phát huy vai trò của giáo dục đại học đối với phát triển nguồn nhân lực đã góp phần thay đổi diện mạo đô thị hiện đại, sáng tạo, lan tỏa tác động tích cực toàn quốc, song vẫn còn những hạn chế. Bài viết phân tích thực trạng vai trò của giáo dục đại học đối với phát triển nguồn nhân lực, từ đó đề xuất giải pháp phát huy vai trò giáo dục đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian tới.</p> <p><b>ABSTRACT:</b> Ho Chi Minh City is the leading center of economy, culture, science, technology, and innovation, holding a significant political role and serving as a dynamic hub for international exchange. Over nearly four decades of reform, leveraging the role of higher education in human resource development has transformed the city's modern, innovative urban landscape, creating positive impacts nationwide, though limitations remain. This article analyzes the current role of higher education in human resource development and proposes solutions to enhance its contribution in Ho Chi Minh City in the coming period.</p>

## 1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục nói chung, giáo dục đại học không chỉ đảm nhận sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực có tri thức nền tảng và chuyên môn đa lĩnh vực (khoa học, văn hóa, chính trị, pháp luật...), giáo dục đại học còn trang bị cho người học khả năng nắm bắt xu thế công nghệ,

ứng dụng và sáng tạo tri thức, đồng thời hình thành hành vi ứng xử phù hợp, tôn trọng pháp luật quốc tế và các công ước mà quốc gia đã ký kết. Chính vì vậy, hầu hết các quốc gia đều coi việc đầu tư phát triển nguồn nhân lực là nhiệm vụ chiến lược, quyết định trực tiếp đến thành bại trong quá trình phát triển. Nhận thức sâu

(\*) PGS.TS. Trường Đại học Công nghệ Thành phố Hồ Chí Minh, nm.tri@hutech.edu.vn

(\*\*) ThS. Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh, maithihongha@juh.edu.vn

sắc tầm quan trọng ấy, Đảng ta khẳng định: *“Giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, một nhân tố quyết định để thực hiện thành công sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; là sự nghiệp của Đảng, Nhà nước và của toàn dân; đầu tư cho giáo dục là đầu tư phát triển, được ưu tiên đi trước trong các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội”* [3, tr.1]. Đồng thời, Đảng đặt ra yêu cầu phải: *“Đào tạo con người theo hướng có đạo đức, kỷ luật, kỷ cương, ý thức trách nhiệm công dân, xã hội; có kỹ năng sống, kỹ năng làm việc, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, công nghệ số, tư duy sáng tạo và hội nhập quốc tế (công dân toàn cầu)”* [4, tr.232-233].

Trên tinh thần đó, trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, Thành phố Hồ Chí Minh xác định: *“Không ngừng đổi mới, sáng tạo, nâng cao năng suất lao động, năng lực cạnh tranh; xây dựng thành phố thông minh, phát triển nhanh, bền vững, giữ vững vai trò đầu tàu kinh tế của cả nước; đẩy mạnh phát triển văn hóa, tiến bộ, công bằng xã hội, nâng cao phúc lợi xã hội, xây dựng gia đình hạnh phúc; vì cả nước, cùng cả nước, vì hạnh phúc của Nhân dân; thành phố là trung tâm về kinh tế, tài chính, thương mại, khoa học - công nghệ và văn hóa của khu vực Đông Nam Á”* [2, tr.185-186]. Thành phố cũng đề ra mục tiêu đến năm 2030 trở thành: *“Một đô thị văn minh, hiện đại, năng động, sáng tạo; là nơi thu hút nhân tài, chuyên gia, nhà khoa học đến sinh sống và làm việc, đóng vai trò cực tăng trưởng của vùng; đầu tàu về kinh tế số, xã hội số, trung tâm kinh tế, tài chính, thương mại, văn hóa, giáo dục, khoa học - công nghệ của cả nước; trung tâm tài chính quốc tế, nơi tập trung các định chế tài chính quốc tế, các tập đoàn kinh tế lớn của thế giới; có vị thế nổi trội trong khu vực Đông Nam Á và phát triển ngang tầm với các thành phố lớn trong khu vực châu Á”* [1, tr.40-41]. Đề hiện thực hóa tầm nhìn này, thành phố đã và đang huy động tối đa nguồn lực cho phát triển giáo dục và đào tạo, đặc biệt là giáo dục đại học, nhằm hình thành đội ngũ nhân lực có trình độ, kỹ năng, bản lĩnh

và khát vọng cống hiến. Đây là yếu tố then chốt bảo đảm sự phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững của thành phố. Trong thời gian qua, giáo dục đại học đã có những đóng góp tích cực cho sự phát triển nguồn nhân lực, song vẫn còn tồn tại hạn chế và thách thức. Do vậy, việc đề xuất và triển khai các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đại học gắn với phát triển nguồn nhân lực ở Thành phố Hồ Chí Minh là yêu cầu thực tiễn mang tính cấp bách trong bối cảnh hiện nay.

## 2. NỘI DUNG

### 2.1. Thực trạng giáo dục đại học đối với phát huy nguồn nhân lực ở Thành phố Hồ Chí Minh

Trong quá trình hội nhập quốc tế, ngành Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh đã triển khai thí điểm những chủ trương, chính sách, đề án nhằm cụ thể hóa nội dung của nghị quyết vào cuộc sống, phát triển giáo dục và đào tạo đã góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, nâng cao sức cạnh tranh, bảo đảm phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững.

#### 2.1.1. Những kết quả đạt được

Một là, giáo dục đại học góp phần cải thiện chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế. Thành phố Hồ Chí Minh là nơi tập 109 trường đại học - cao đẳng, 78 viện nghiên cứu với tiềm lực kinh tế ổn định, và mỗi năm dành hơn 25% vốn ngân sách cho việc chi thường xuyên và chi đầu tư xây mới, sửa chữa và cải tạo, nâng cấp trường học, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên đã góp phần phát triển giáo dục của các bậc học của thành phố. Các trường đại học, cao đẳng trên ở Thành phố Hồ Chí Minh đã phối hợp với Đoàn, Hội Thành phố Hồ Chí Minh tổ chức các đợt học tập, tuyên truyền Nghị quyết của Đảng, của Đoàn thanh niên, của Hội sinh viên; tổ chức các hội thi Olympic các môn khoa học Mác - Lê-nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh niên, hội viên, sinh viên tham gia; bên cạnh đó, tổ chức các hoạt động giáo dục lịch sử, bồi đắp tình yêu, quê hương, đất nước. Điều này đã tạo nhiều chuyển biến tích cực về mặt chất lượng

và số lượng, số cán bộ, giáo viên đạt chuẩn và trên chuẩn ngày càng cao, tạo bước chuyển biến phát triển giáo dục nói chung, giáo dục đại học nói riêng góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực với tỷ lệ lao động đang làm việc đã qua đào tạo đạt 84,79% năm 2019 và 85,2% năm 2020, trong đó lao động có trình độ đại học trở lên chiếm 18,8%, cao hơn mức bình quân cả nước (10,6%). Năng suất lao động của thành phố cao gấp 2,6 lần so với toàn quốc [2, tr.164], đóng góp 22% GDP và 27% tổng ngân sách cả nước, với thu ngân sách giai đoạn 2016-2020 chiếm khoảng 27%, tỷ trọng lớn nhất cả nước [8]. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, lực lượng lao động của thành phố được đánh giá cao về khả năng thích ứng nhanh, kỹ năng công nghệ hiện đại và năng lực hòa nhập, vượt trội so với nhiều quốc gia trong khu vực. Những kết quả này khẳng định Thành phố Hồ Chí Minh đã khai thác tốt các nguồn lực để phát triển giáo dục đại học đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay.

*Hai là*, giáo dục đại học đóng vai trò quan trọng trong phát triển toàn diện nguồn nhân lực. Hiện nay, Thành phố Hồ Chí Minh là địa phương có lực lượng lao động dồi dào, chiếm tỷ lệ lớn trong vùng Đông Nam Bộ: 48% năm 2011 và 46,15% năm 2022 [1, tr.19]. Tỷ lệ lao động đã qua đào tạo đạt 85,2%, trong đó lao động có trình độ đại học trở lên đạt 18,8%, cao hơn mức bình quân cả nước (10,6%); năng suất lao động cao gấp 2,6 lần toàn quốc, đóng góp 22,2% GDP và 27% ngân sách quốc gia [9]. Đây là nền tảng quan trọng giúp thành phố duy trì tốc độ tăng trưởng cao và giữ vững vị trí đầu tàu kinh tế cả nước. Trong định hướng phát triển, Thành phố Hồ Chí Minh xác định nguồn nhân lực phải đáp ứng nhu cầu thị trường lao động và yêu cầu chuyển dịch cơ cấu kinh tế. Thành phố đã triển khai Đề án tổng thể đào tạo nhân lực trình độ quốc tế cho 8 ngành mũi nhọn (Công nghệ thông tin - truyền thông; Cơ khí - Tự động hóa; Trí tuệ nhân tạo; Quản trị doanh nghiệp; Tài chính - Ngân hàng; Y tế; Du lịch; Quản lý đô thị), đồng thời gắn kết chặt

chẽ với việc thực hiện “Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội Thành phố Hồ Chí Minh giai đoạn 2022-2025”. Trọng tâm của thành phố là phát triển công nghiệp công nghệ cao, công nghiệp hỗ trợ và các ngành có giá trị gia tăng lớn, đổi mới công nghệ theo hướng thâm dụng kỹ năng và áp dụng quản trị tiên tiến; phát triển theo chiều sâu các phân ngành công nghiệp ưu tiên thuộc bốn ngành công nghiệp trọng yếu. Thành phố đặt mục tiêu đến cuối năm 2025, tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt 87% và đến năm 2030 đạt 89% [7]. Theo báo Viet Nam News ngày 12-05-2025, Thành phố Hồ Chí Minh đạt chỉ số phát triển con người (HDI) 0,811, xếp thứ ba cả nước sau Bà Rịa-Vũng Tàu (0,821) và Hà Nội (0,818), thuộc nhóm “rất cao” trong các địa phương của Việt Nam [12]. Kết quả này phản ánh sự tiến bộ đồng đều ở cả ba chiều cấu thành HDI: Sức khỏe, giáo dục và thu nhập, cho thấy thành phố không chỉ vượt xa mức trung bình của cả nước (HDI quốc gia năm 2023 đạt 0,766) mà còn sánh ngang và thậm chí cao hơn một số quốc gia trong khu vực Đông Nam Á như Malaysia (0,807) hay Thái Lan (0,803), chỉ đứng sau Singapore (0,949) và Brunei (0,823) [12]. Điều này khẳng định vị thế tiên phong của Thành phố Hồ Chí Minh trong phát triển con người, đồng thời nhấn mạnh vai trò then chốt của giáo dục, đặc biệt là giáo dục đại học trong việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, thúc đẩy tăng trưởng và năng lực cạnh tranh quốc tế. Không những thế, giáo dục đại học góp phần cải thiện đời sống của các hộ nghèo ở Thành phố Hồ Chí Minh. Theo Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Thành phố Hồ Chí Minh, thành phố hiện còn 22.867 hộ nghèo và cận nghèo theo chuẩn thành phố với 91.253 nhân khẩu, chiếm tỷ lệ 0,9%/tổng số hộ dân thành phố. Trong số đó, hộ nghèo là 8.293 hộ, với 31.699 nhân khẩu, chiếm tỷ lệ 0,33%/tổng hộ dân thành phố [10]. Những kết quả đạt được đã góp phần cải thiện chỉ số hạnh phúc ở Việt Nam. Theo *Báo cáo Hạnh phúc thế của Mạng các*

giải pháp phát triển bền vững thuộc Liên hợp quốc, Trong giai đoạn 2019-2021, Việt Nam tăng 15 bậc trong bảng xếp hạng, chỉ số hạnh phúc từ 5,175 tăng lên đến 5,411 [11]. Năm 2022, chỉ số chỉ số hạnh phúc của Việt Nam tiếp tục tăng 2 bậc. Điều này phản ánh giáo dục đại học đã góp phần tích cực trong việc phát triển nguồn nhân lực, góp phần đảm bảo an sinh xã hội, cải thiện chỉ số hạnh phúc ở Thành phố Hồ Chí Minh, nâng cao vị thế, hình ảnh Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng, Việt Nam nói chung trên trường quốc tế, góp phần xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội.

Ba là, Thành phố Hồ Chí Minh đã triển khai nhiều chính sách, chương trình và đề án liên kết với các cơ sở đào tạo trong và ngoài nước nhằm bổ sung, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Từ năm 2001 đến nay, thành phố đã tuyển chọn và cử đi đào tạo 920 học viên, trong đó có 92 nghiên cứu sinh bậc tiến sĩ và 828 học viên bậc thạc sĩ (490 học viên đào tạo trong nước, 343 học viên đào tạo ở nước ngoài, 87 học viên theo hình thức liên kết giữa trong và ngoài nước). Đồng thời, thành phố đang thực hiện Chương trình tạo nguồn quy hoạch cán bộ lãnh đạo, quản lý trẻ, hướng đến những sinh viên tốt nghiệp đại học loại khá trở lên, cũng như đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trẻ có thành tích công tác xuất sắc và tiềm năng phát triển trong tương lai. Mục tiêu của chương trình là tuyển chọn và phát triển cán bộ lãnh đạo và quản lý các cấp thông qua việc rèn luyện thực tiễn tại cơ sở. Hiện nay, thành phố đã xét duyệt 1.527 trường hợp tham gia chương trình, bao gồm sinh viên có thành tích học tập ưu tú và cán bộ, công chức, viên chức trẻ có tiềm năng phát triển [5]. Điều này chứng tỏ cam kết của thành phố trong việc đầu tư vào việc xây dựng và phát triển nguồn nhân lực chất lượng, để đáp ứng nhu cầu quản lý và lãnh đạo trong môi trường hợp tác và phát triển bền vững.

Ngoài ra, Thành phố Hồ Chí Minh thành lập, duy trì các giải thưởng về khoa học và

công nghệ như cuộc thi về Sáng tạo khoa học kỹ thuật trẻ, Euréka, Giải thưởng Phạm Ngọc Thạch cho thầy thuốc trẻ tiêu biểu, Giải thưởng Công nghệ thông tin, Giải thưởng về Môi trường, Giải thưởng Đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp, Giải thưởng Sáng tạo Thành phố Hồ Chí Minh nhằm tôn vinh các tập thể, cá nhân có những đề tài, công trình nghiên cứu khoa học, ý tưởng, giải pháp góp phần xây dựng và phát triển Thành phố... Những phong trào này góp phần tạo động lực cho sinh viên thành phố tiếp tục nghiên cứu, tạo ra các sản phẩm đáp ứng nhu cầu phát triển của Thành phố.

### 2.1.2. Hạn chế

Giáo dục đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh chưa bắt kịp với mô hình hệ thống giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực so với khu vực ASEAN và châu Á, nguồn nhân lực chất lượng cao của thành phố còn bộc lộ nhiều hạn chế về số lượng, cơ cấu. Một phần không nhỏ của nguồn lao động cũng gặp phải vấn đề về thiếu văn hóa nghề, thể hiện qua việc làm việc tùy tiện, cầu thả, thiếu tổ chức, và không có ý thức trách nhiệm. Thiếu trung thực, thiếu tự giác, và thiếu đam mê nghề nghiệp cũng là những điểm yếu khác đang ảnh hưởng đến quá trình thực hiện công nghiệp hóa và hiện đại hóa của thành phố. Điều này đòi hỏi sự đầu tư đặc biệt vào việc nâng cao nhận thức và phát triển kỹ năng của nguồn nhân lực để đáp ứng yêu cầu của một nền kinh tế ngày càng phát triển và hội nhập mạnh mẽ. Tuy nhiên, các cơ chế và chính sách hiện tại chưa phát huy hiệu quả do thiếu các chế độ đãi ngộ đặc thù cho nhóm nhân lực chất lượng cao, dẫn đến tình trạng “chảy máu chất xám” ra nước ngoài hoặc chuyển dịch từ khu vực công sang các doanh nghiệp tư nhân. Hơn nữa, tính chủ động trong hoạch định chính sách cụ thể và đề ra chiến lược phát huy nguồn nhân lực ở các trường đại học trong khu vực còn thấp, việc đầu tư vẫn mang tính dàn trải, thiếu tập trung vào kết quả đầu ra và chịu ảnh hưởng nhiều bởi quản lý hành chính. Những hạn chế trong phát triển nguồn nhân lực ở Thành phố Hồ Chí Minh xuất phát từ nhiều

nguyên nhân có tính hệ thống. Trước hết, chất lượng cơ sở hạ tầng giáo dục, chương trình đào tạo và phương pháp giảng dạy vẫn còn lạc hậu, chậm được đổi mới, chưa gắn kết chặt chẽ với thực tiễn và xu hướng phát triển của xã hội hiện đại. Bên cạnh đó, cơ cấu giáo dục giữa các lĩnh vực và ngành nghề đào tạo chưa hợp lý, làm suy giảm chất lượng giáo dục toàn diện và chưa đáp ứng được yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Thực tế cho thấy, phần lớn sinh viên sau khi tốt nghiệp chưa đạt được trình độ chuyên môn, ngoại ngữ và kỹ năng mềm cần thiết để hòa nhập và đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thị trường lao động. Công tác quản lý nhà nước về phát huy vai trò của giáo dục đối với phát triển nguồn nhân lực cũng chưa thực sự trở thành động lực thúc đẩy phát triển. Đồng thời, số lượng và trình độ của đội ngũ giảng viên đại học vẫn chưa phù hợp và chưa đáp ứng yêu cầu về mở rộng cũng như nâng cao chất lượng đào tạo. Chính những yếu tố này đã và đang trở thành những rào cản đáng kể, hạn chế vai trò của giáo dục đại học trong việc phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Hồ Chí Minh.

## **2.2. Giải pháp phát huy vai trò của giáo dục đại học đối với việc đào tạo nguồn nhân lực ở thành phố Hồ Chí Minh hiện nay**

Xuất phát từ thực trạng vai trò của giáo dục và đào tạo đối với phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao ở Thành phố Hồ Chí Minh, hướng đến mục tiêu: *“Thành phố Hồ Chí Minh là đô thị toàn cầu hấp dẫn và bền vững; trung tâm kinh tế, tài chính, dịch vụ của Châu Á; kinh tế, văn hóa phát triển đặc sắc; người dân có chất lượng cuộc sống cao; là hạt nhân của vùng Thành phố Hồ Chí Minh và Vùng Đông Nam Bộ; cực tăng trưởng của cả nước”* [6, tr.3], cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

*Một là*, nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của giáo dục đại học đối với phát huy nguồn nhân lực. Cần phải làm cho mọi người nhận thức rõ ràng về ý nghĩa và tầm quan trọng

của giáo dục đại học đối với việc phát triển và phát huy nguồn nhân lực. Đây là một nhiệm vụ của toàn xã hội, mang tính xã hội và đòi hỏi sự đồng lòng từ các tầng lớp, từ các cấp lãnh đạo và quản lý, từ mỗi cơ sở giáo dục đại học, từ mỗi doanh nghiệp, mỗi gia đình và từ bản thân mỗi người lao động ở Thành phố Hồ Chí Minh. Tiếp tục cần phải tăng cường sự chú trọng và liên kết giữa chiến lược phát triển nguồn nhân lực, chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo phát huy tối đa nhân tố con người, lấy con người là chủ thể, nền tảng, nguồn lực, mục tiêu quan trọng nhất của sự phát triển; lấy giá trị văn hóa là một trụ cột trong phát triển bền vững; khơi dậy khát vọng phát triển, ý chí tự lực, tự cường. Tạo môi trường sống tốt nhất để thu hút nhân tài, chuyên gia, nhà khoa học, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, trí thức trẻ đến sinh sống và làm việc” [1, tr.40]. Việc này sẽ tạo ra một hệ sinh thái giáo dục mạnh mẽ, linh hoạt và phù hợp với nhu cầu của thị trường lao động.

*Hai là*, xây dựng chính sách tuyển dụng và đãi ngộ đội ngũ giảng viên, nhà khoa học và cán bộ quản lý trong các cơ sở giáo dục đại học được Thành phố Hồ Chí Minh xác định là một trong những nhiệm vụ ưu tiên hàng đầu. Thành phố không ngừng tăng cường các chính sách khuyến khích, mở rộng cơ chế ưu tiên tuyển dụng, đồng thời tạo điều kiện để thu hút nhân tài, đặc biệt trong các lĩnh vực khoa học, công nghệ và kỹ thuật - những ngành then chốt cho sự phát triển bền vững. Song song đó, việc đầu tư cho các chương trình đào tạo và bồi dưỡng nhằm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trở thành nền tảng quan trọng, vừa đảm bảo số lượng, vừa nâng cao chất lượng đội ngũ chuyên gia. Đây chính là cơ sở cốt lõi để tối ưu hóa nguồn lực, thúc đẩy tiến bộ khoa học - công nghệ, nâng cao năng lực cạnh tranh và khẳng định vị thế tiên phong của Thành phố trong khu vực.

*Ba là*, tiếp tục đẩy mạnh đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục đại học gắn với thị trường

lao động lao động quốc tế và khu vực. Thành phố Hồ Chí Minh tiếp tục rà soát, bổ sung những ngành, nghề đào tạo phù hợp với yêu cầu của phát triển kinh tế - xã hội của địa phương trong từng giai đoạn phát triển. Đổi mới phương pháp dạy và học theo hướng tiếp cận và cập nhật kiến thức thực tiễn để nâng cao chất lượng đào tạo. Thực hiện điều chỉnh, cải tiến nội dung, giáo trình đào tạo, gắn kết chặt chẽ giữa nội dung đào tạo, giảng dạy với xu thế và thành tựu phát triển của khoa học - công nghệ. Kết hợp linh hoạt giữa học lý thuyết và thực hành, hướng tới tăng dần thời lượng thực hành. Đầu tư mạnh mẽ cho đào tạo nhân lực số, tập trung vào các ngành nghề trọng yếu như an toàn thông tin, trí tuệ nhân tạo, khoa học dữ liệu; xây dựng và triển khai các chương trình đào tạo trực tuyến chất lượng cao; thúc đẩy rộng rãi ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong các ngành, lĩnh vực, trước hết cần nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực trình độ cao trong 08 lĩnh vực trọng yếu, như: Công nghệ thông tin - truyền thông, cơ khí - tự động hóa, trí tuệ nhân tạo, quản trị doanh nghiệp, tài chính - ngân hàng, y tế, du lịch, quản lý đô thị đạt trình độ quốc tế, tạo lợi thế cạnh tranh lâu dài cho thành phố.

*Bốn là*, các cơ sở giáo dục đại học, cơ sở nghiên cứu khoa học cần xác định hướng nghiên cứu trọng điểm, ưu tiên gắn với yêu cầu đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo; hợp tác, phối hợp, hỗ trợ để phát triển Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh và một số cơ sở giáo dục đại học trọng điểm ngang tầm các nước tiên tiến; khuyến khích các cơ sở giáo dục và đào tạo, cơ sở nghiên cứu trên địa bàn thành phố hợp tác với các cơ sở tiên tiến trên thế giới để trao đổi kinh nghiệm, nâng cao trình độ, năng lực hoạt động.

*Năm là*, để có thể tạo ra sự đột phá trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, thành phố cần mở rộng hình thức đào tạo theo đơn đặt hàng của doanh nghiệp và thu hút doanh nghiệp tham gia nhiều hơn vào đào tạo nhân lực. Có cơ chế đột phá cho các trường đại học

vay ưu đãi để đầu tư hạ tầng, trang thiết bị, nâng cao chất lượng đào tạo. Đây là một phương cách rất hữu hiệu phát triển nguồn nhân lực cho doanh nghiệp. Các doanh nghiệp cần tham gia vào quá trình đào tạo bằng cách đóng góp ý kiến trong việc xây dựng, đánh giá, và cải tiến chương trình đào tạo. Họ cung cấp thông tin và phản biện về nội dung chương trình, từ đó đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo. Để thúc đẩy sự giao thoa giữa giáo dục và doanh nghiệp, các doanh nghiệp thường xuyên tổ chức các diễn đàn, chương trình, và hội thảo chuyên ngành. Hơn nữa, việc tổ chức thực tập thực tế trong các doanh nghiệp giúp sinh viên tiếp cận với môi trường làm việc thực tế, từ đó tăng cường kinh nghiệm và chuẩn bị cho họ cơ hội việc làm sau khi tốt nghiệp. Thông qua các hoạt động này, sinh viên được đào tạo không chỉ có cơ hội tiếp xúc sâu hơn với thực tế ngành nghề mà còn phát triển lòng yêu nghề, nhiệt huyết, và mục tiêu rõ ràng trong quá trình học tập. Điều này giúp họ trở thành những người lao động có khả năng hòa nhập và phát triển trong môi trường làm việc năng động và đa văn hóa của doanh nghiệp.

### 3. KẾT LUẬN

Nhận thức toàn diện về thực trạng giáo dục đại học và vai trò của nó trong phát triển nguồn nhân lực ở Thành phố Hồ Chí Minh là yếu tố then chốt cho sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay, việc đào tạo một lực lượng lao động toàn cầu có kiến thức, kỹ năng và bản lĩnh chính trị không chỉ thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội theo hướng hiện đại mà còn tạo động lực cho tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững, nâng cao năng lực cạnh tranh, và đảm bảo sự phát triển mạnh mẽ, bền vững trong quá trình toàn cầu hóa của Thành phố Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, so với trình độ chung của khu vực và thế giới, Thành phố Hồ Chí Minh cần nhanh chóng triển khai nhiều biện pháp đồng bộ, hiệu quả không những nâng cao chất lượng giáo

dục đại học, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, góp phần, mà còn góp phần hiện thực hóa mục tiêu trở thành “siêu đô thị” - một đô thị thông minh. Điều này phù hợp với định hướng chiến

lược đưa đất nước vững bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, vì một nước Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh và hạnh phúc.

## TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2024), *Báo cáo tóm tắt Quy hoạch vùng Đông Nam Bộ thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050*, Hà Nội.
- [2] Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh (2020), *Văn kiện Đại hội đại biểu lần thứ XI*, Thành phố Hồ Chí Minh.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5] Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh (2022), *Báo cáo chuyên đề Cơ chế, chính sách để thu hút, trọng dụng, đãi ngộ, tôn vinh đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh*, Số 257 BC/BTGTU, ngày 04-11.
- [6] Thủ tướng Chính phủ (2024), *Quyết định Phê duyệt Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050*, Số: 1711/QĐ-TTg, ngày 31-12, Hà Nội.
- [7] Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh (2023), *Quyết định Về ban hành kế hoạch đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực bảo đảm cung ứng, nhu cầu tái cơ cấu các ngành, lĩnh vực kinh tế trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*, Số: 2673/QĐ-UBND, ngày 29-06-2023.
- [8] Phùng Ngọc Bảo (2020), *Thành phố Hồ Chí Minh giữ vững vai trò đầu tàu phát triển của vùng kinh tế trọng điểm phía Nam*, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/thuc-tien-kinh-nghiem1/-/2018/820620/thanh-pho-ho-chi-minh-giu-vung-vai-tro-dau-tau-phat-trien-cua-vung-kinh-te-trong-diem-phia-nam.aspx#>, ngày truy cập: 14-12-2024.
- [9] Hoàng Thùy Linh và Nguyễn Trọng Thiện (2024), *Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu phát triển Thành phố Hồ Chí Minh trở thành trung tâm kinh tế, tài chính của châu Á*, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/thuc-tien-kinh-nghiem1/-/2018/908702/nang-cao-chat-luong-nguon-nhan-luc%2C-dap-ung-yeu-cau-phat-trien-thanh-pho-ho-chi-minh-tro-thanh-trung-tam-kinh-te%2C-tai-chinh-cua-chau-a.aspx>, ngày truy cập: 31-03-2025.
- [10] Vũ Phong (2024), *Thêm 2 quận không còn hộ nghèo theo chuẩn của thành phố*, <https://tphcm.chinhphu.vn/them-2-quan-khong-con-ho-ngheo-theo-chuan-cua-thanh-pho-1012404111013469.htm#:~:text=Theo%20S%E1%BB%9F%20Lao%20%C4%91%E1%BB%99ng%2DTh%C6%B0%C6%A1ng,t%E1%BB%95ng%20h%E1%BB%99%20d%C3%A2n%20t%E1%BB%91>, ngày truy cập: 11-04-2024.
- [11] Hồ Sỹ Quý (2022), *Chỉ số hạnh phúc: Gợi mở đối với quản trị quốc gia*, [https://tapchicongsan.org.vn/media-story/-/asset\\_publisher/V8hhp4dK31Gf/content/chi-so-hanh-phuc-goi-mo-doi-voi-quan-tri-quoc-gia](https://tapchicongsan.org.vn/media-story/-/asset_publisher/V8hhp4dK31Gf/content/chi-so-hanh-phuc-goi-mo-doi-voi-quan-tri-quoc-gia), ngày truy cập: 08-10-2024.
- [12] UNDP (2025), *Viet Nam stands out in human development amid global slowdown, says UNDP*, <https://www.undp.org/vietnam/news/viet-nam-stands-out-human-development-amid-global-slowdown-says-undp>, ngày truy cập: 08-10-2025.